

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
OŚRODEK INFORMACJI 693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

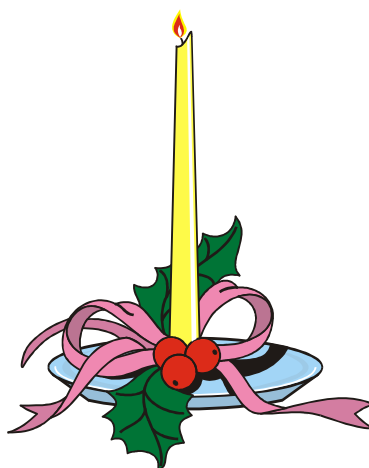
INTERNET <http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/193/2006

JAK POLACY ZAMIERZAJĄ SPĘDZIĆ WIGILIĘ BOŻEGO NARODZENIA

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, GRUDZIEŃ 2006

PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

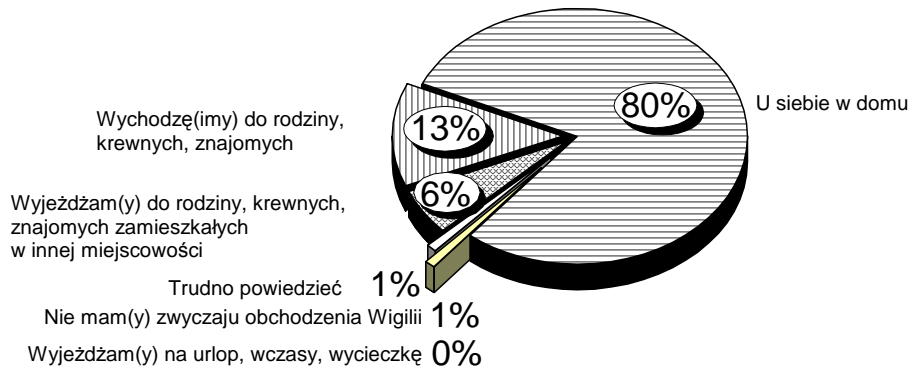

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
28 września 2006 roku

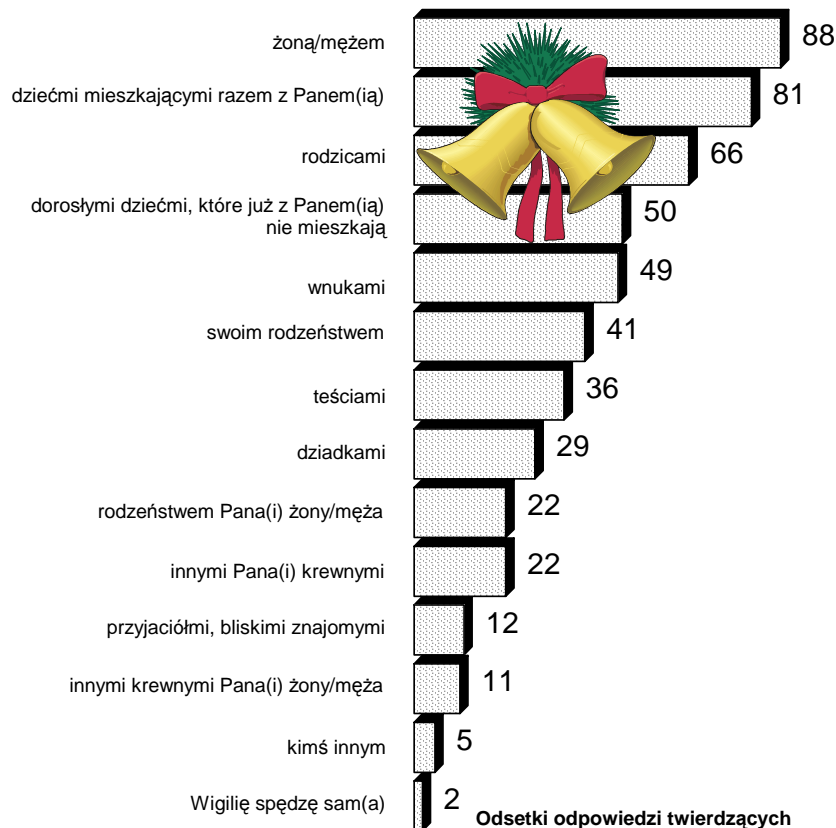
JAK POLACY ZAMIERZAJĄ SPĘDZIĆ WIGILIĘ BOŻEGO NARODZENIA

GDZIE ZAMIERZA PAN(I) SPĘDZIĆ TEGOROCZNĄ WIGILIĘ?

W JAKIM GRONIE ZAMIERZA PAN(I) SPĘDZIĆ TEGOROCZNĄ WIGILIĘ? CZY SPĘDZI JĄ PAN(I) WSPÓLNIE Z:

Są to odpowiedzi respondentów mających wymienionych członków rodziny, a także przyjaciół lub bliskich znajomych i inne osoby

Już za kilka dni święta Bożego Narodzenia. W Polsce tradycyjnie najbardziej uroczyście obchodzi się jednak ich Wigilię. W sondażu¹ przeprowadzonym na początku grudnia zapytaliśmy – podobnie jak w poprzednich latach – gdzie i z kim Polacy zamierzają spędzić wigilijny wieczór oraz czy będą obdarowywać swoich bliskich prezentami.

W tym roku, tak jak w dotychczasowych sondażach, przeważająca większość Polaków (80%, o 5 punktów więcej niż trzy lata temu) deklaruje spędzenie Wigilii we własnym domu. Obecnie badani nieznacznie rzadziej niż w poprzednich latach zamierzają świętować w ten wieczór u kogoś z rodziny – czy to w tej samej miejscowości (13%), czy gdzieś dalej (6%). Bardzo nieliczne osoby nie mają zwyczaju obchodzenia Wigilii (1%), a jeszcze mniej jest takich, które planują na ten dzień wyjazd wypoczynkowy (poniżej 0,5%).

Tabela 1

Gdzie zamierza Pan(i) spędzić tegoroczną Wigilię?	Wskazania respondentów według terminów badań										
	'92	'93	'95	'97	'98	'99	'00	'01	'02	'03	'06
	w procentach										
U siebie w domu	81	83	83	77	76	80	76	74	75	75	80
Wychodzę(imy) do rodziny, krewnych, znajomych	11	11	11	14	14	12	14	16	13	16	13
Wyjeżdżam(y) do rodziny, krewnych, znajomych zamieszkałych w innej miejscowości	6	5	5	8	8	6	7	8	8	6	6
Wyjeżdżam(y) na urlop, wczasy, wycieczkę	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Trudno powiedzieć	1	1	1	0	1	1	2	2	3	3	1
Nie mam(y) zwyczaju obchodzenia Wigilii	-	1	0	1	1	1	1	0	1	0	1

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (199) przeprowadzono w dniach 1–4 grudnia 2006 roku na liczącej 1015 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Im lepiej respondenci są wykształceni, mieszkają w większej miejscowości i mają wyższy status materialny, tym rzadziej deklarują, że w Wigilię będą u siebie w domu, tym częściej zaś twierdzą, że spędzą ten wieczór u rodziny (patrz tabele aneksowe).

Ankietowani odpowiadali również na pytanie o to, z kim będą świętować Wigilię Bożego Narodzenia. W obliczeniach uwzględniliśmy odpowiedzi tych spośród badanych, którzy mają członków rodziny bądź przyjaciół i znajomych, o których pytaliśmy (w tabeli poniżej liczebność poszczególnych grup podana została w nawiasach).

Co najmniej połowa Polaków zamierza zasiąść do wieczerzy wigilijnej przede wszystkim w gronie osób z najbliższej rodziny: żony lub męża (88% spośród respondentów pozostających w związkach małżeńskich), rodziców (66%) oraz dzieci – zamieszkujących w tym samym domu (81%) lub już dorosłych i samodzielnych (50%). Nieco mniej osób deklarowało, że w Wigilię spotka się z wnukami (49% tych, którzy je mają) lub dziadkami (29%), z rodzeństwem swoim (41%) lub swojego małżonka (22%), teściami (36%) czy innymi krewnymi własnymi (22%) bądź z rodziną żony lub męża (11%). Co ósmy badany (12%) spędzi w tym roku Wigilię w gronie swoich przyjaciół lub znajomych, a co dwudziesty (5%) – z kimś spoza kręgu rodziny lub przyjaciół. Nieliczni (2%) pozostaną w ten wieczór samotni.

Tabela 2

W jakim gronie zamierza Pan(i) spędzić tegoroczną wigilię? Czy spędzi ją Pan(i) wspólnie z:	Odsetki odpowiedzi twierdzących*	
	XII 2003	XII 2006
- żoną/mężem	90 (676 osób)	88 (672 osoby)
- dziećmi mieszkającymi razem z Panem(ią)	84 (687 osób)	81 (705 osób)
- rodzicami	70 (696 osób)	66 (777 osób)
- dorosłymi dziećmi, które już z Panem(ią) nie mieszkają	64 (410 osób)	50 (547 osób)
- wnukami	69 (359 osób)	49 (508 osób)
- swoim rodzeństwem	47 (890 osób)	41 (917 osób)
- teściami	48 (485 osób)	36 (560 osób)
- dziadkami	38 (353 osoby)	29 (567 osób)
- rodzeństwem Pana(i) żony/męża	28 (678 osób)	22 (710 osób)
- innymi Pana(i) krewnymi	22 (955 osób)	22 (980 osób)
- przyjaciółmi, bliskimi znajomymi	12 (965 osób)	12 (989 osób)
- innymi krewnymi Pana(i) żony/męża	10 (719 osób)	11 (770 osób)
- kimś innym	6 (955 osób)	5 (991 osób)
Wigilię spędzę sam(a)	1	2

* Są to odpowiedzi respondentów (ich liczbę podano w nawiasach) mających wymienionych członków rodziny, a także przyjaciół lub bliskich znajomych i inne osoby

W porównaniu z badaniem sprzed trzech lat znacząco zmniejszyła się liczba osób, które zamierzają spędzić wieczór wigilijny z dalszą rodziną. Od roku 2003 zmalały odsetki osób planujących świętowanie Wigilii w towarzystwie wnuków (o 20 punktów) czy dziadków (o 9 punktów), a także deklarujących spotkanie tego wieczoru z mieszkającymi osobno dorosłymi dziećmi (o 14 punktów) i teściami (o 12 punktów).

Choć przy obecnym pomiarze mogliśmy zaobserwować zawężanie się kręgu osób, z którymi Polacy spędzą Wigilię, do najbliższej, zapewne wspólnie mieszkającej rodziny, na podstawie jednego sondażu trudno wyrokować o rozpadzie więzi rodzinnych. Potwierdzenie tej tezy wymagać będzie dalszych badań w przyszłości.

Zdecydowana większość ankietowanych (85%) zamierza w tym roku przygotować prezenty choinkowe dla swojej rodziny i najbliższych, tylko co ósmy (13%) nie ma takich planów. O wiele mniej popularne jest robienie prezentów choinkowych przyjaciołom, znajomym czy sąsiadom – planuje je 13% badanych. Bardzo podobnie odpowiadają respondenci pytani o gwiazdkowe podarunki dla kolegów czy koleżanek z pracy lub szkoły: co dziewiąty (11%) ma takie zamiary. Tylko nieliczni badani (4%) przygotowują prezenty dla innych osób (spoza rodziny, najbliższych, przyjaciół, kolegów z pracy).

Tabela 3

Czy z okazji świąt zamierza Pan(i) obdarować prezentami:	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
- rodzinę, najbliższych	85	13	2
- przyjaciół, znajomych, sąsiadów	13	85	2
- kolegów lub koleżanki w pracy lub w szkole, uczelni*	11	86	2
- inne osoby	4	94	2

* Odpowiedzi osób uczących się i pracujących (N= 542)

Deklarowany zamiar obdarowania rodziny prezentami powiązany jest z wykształceniem badanych (im wyższe, tym częstsze odpowiedzi twierdzące) oraz – co oczywiste – z oceną własnej sytuacji materialnej. Na uzyskane wyniki miał również wpływ wiek respondentów: w grupach osób najstarszych (powyżej 55 roku życia) znacząco częściej informowano o nieplanowaniu przygotowania prezentów dla najbliższych. Takie zamierzenia rzadziej też deklarowali mieszkańcy wsi, a także badani nieuczestniczący w praktykach religijnych.

Nieco inne zależności obserwowaliśmy w przypadku pytania o prezenty dla przyjaciół i znajomych. Liczba odpowiedzi twierdzących na pytanie o zamiar ich obdarowania jest tym wyższa, im młodszy są badani, mieszkają w większej miejscowości, lepiej zarabiają i deklarują zadowolenie z własnej sytuacji materialnej oraz im rzadziej uczestniczą w praktykach religijnych (patrz tabele aneksowe).

W przypadku najstarszych respondentów, stosunkowo często samotnych, nieplanowanie obdarowywania prezentami najbliższych czy znajomych może wynikać z braku w ich otoczeniu takich osób. Innym prawdopodobnym wytłumaczeniem wydaje się to, że zwyczaj dawania sobie nawzajem prezentów pod choinkę (szczególnie na obszarach wiejskich) pojawił się stosunkowo niedawno i do dziś nie w pełni się przyjął.

Wigilia pozostaje świętem domowym i rodzinnym, przy czym porównanie wyników ostatnich pomiarów pokazuje, że krąg rodzinny zawęża się do osób najbliższych i zazwyczaj mieszkających wspólnie, słabną zaś więzi między rodziną oddaloną od siebie czy to przestrzennie (przez osobne mieszkanie), czy pokoleniowo (jak dziadkowie i wnuki). Można jednak zauważyć, że osoby młodsze, lepiej wykształcone, mieszkające w większych miejscowościach, ale też dobrze zarabiające i raczej zadowolone ze swojej sytuacji materialnej oraz nieprzywiązujące zbyt dużej wagi do religii rozszerzają świętowanie Bożego Narodzenia poza rodzinę, częściej niż pozostali deklarując, że przygotowują prezenty pod choinkę nie tylko dla najbliższych, ale również dla niespokrewnionych z nimi przyjaciół i znajomych.

Opracowała
Joanna SZCZEPAŃSKA

A N E K S

Tabela 1. Gdzie zamierza Pan(i) spędzić tegoroczną Wigilię?

1 - U siebie w domu; 2 - Wychodzimy/wychodzę do rodziny, krewnych, znajomych; 3 - Wyjeżdżam(y) do rodziny, krewnych, znajomych zamieszkałych w innej miejscowości; 4 - Wyjeżdżam(y) na urlop, wczasy, wycieczkę; 5 - Trudno powiedzieć; 6 - Nie mam zwyczaju obchodzenia Wigilii

(%)

	1	2	3	4	5	6	Liczba osób
Ogółem	80	13	6	0	1	1	1014
Płeć							
Mężczyźni	79	13	6	0	1	0	441
Kobiety	80	13	6	0	0	1	487
Wiek							
18-24 lat	81	11	7	0	1	0	144
25-34	73	19	5	0	2	1	168
35-44	78	12	8	0	1	1	156
45-54	81	13	5	1	0	1	170
55-64	87	7	5	0	1	1	138
65 lat i więcej	80	12	4	0	2	1	152
Miejsce zamieszkania							
Wieś	91	5	3	0	1	0	337
Miasto do 20 tys.	78	11	8	0	1	2	125
20-100 tys.	74	18	7	0	0	1	191
101-500 tys.	73	17	8	0	1	1	173
501 tys.i więcej mieszk.	65	26	8	0	2	0	102
Wykształcenie							
Podstawowe	85	10	4	0	1	1	274
Zasadnicze zawodowe	82	13	4	0	0	1	236
Średnie	78	12	7	0	1	1	321
Wyzsze	67	22	9	0	2	0	96
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	64	28	7	2	0	0	54
Prac.umysł.niż.szczebla	76	11	13	0	0	0	75
Pracownicy fiz.- umysł.	74	20	3	0	3	0	73
Robotnicy wykwalifikowani	82	9	7	0	1	1	91
Robotnicy niewykwalifik.	77	8	13	0	2	0	55
Rolnicy	91	5	3	0	2	0	42
Pracujący na własny rach.	67	19	8	3	0	3	29
Bierni zawodowo							
Renciści	89	7	3	0	0	1	76
Emeryci	81	12	4	0	2	1	203
Uczniowie i studenci	79	15	6	0	0	0	82
Bezrobotni	87	11	1	0	0	1	114
Gospodynie domowe i inni	73	17	6	0	0	3	36
Pracuje w:							
inst. państw., publicznej	75	14	10	1	1	0	125
spółce właścicieli							
prywatnych i państwa	76	17	4	0	3	0	70
sekt. pryw. poza rolnict.	74	16	8	0	1	1	184
prywatnym gosp. rolnym	88	6	4	0	2	0	46
Dochody na jedną osobę							
Do 300 zł	85	11	4	0	0	0	87
301-500	85	5	6	0	1	1	132
501-900	80	14	4	0	0	1	212
901-1200	69	19	10	0	2	1	97
Powyżej 1200 zł	75	19	5	0	1	0	85
Ocena własnych war. mater.							
Złe	83	12	4	0	1	1	229
Średnie	82	11	5	0	1	1	393
Dobre	75	16	8	1	1	0	305
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	79	12	4	0	1	4	94
Raz w tygodniu	83	10	6	0	0	0	455
1-2 razy w miesiącu	76	14	8	0	1	0	173
Kilka razy w roku	79	16	4	0	1	0	202
W ogóle nie uczestniczy	75	17	5	0	2	1	88
Poglądy polityczne							
Lewica	74	16	7	1	2	1	148
Centrum	77	15	6	0	1	1	234
Prawica	82	13	4	0	0	0	269
Trudno powiedzieć	84	9	6	0	1	1	273

Tabela 2. Czy z okazji świąt zamierza Pan(i) obdarować prezentami **rodzinę, najbliższych?**

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	85	13	2	1011
Płeć				
Mężczyźni	86	12	2	440
Kobiety	86	13	1	485
Wiek				
18-24 lat	93	5	3	143
25-34	95	5	0	168
35-44	91	8	1	156
45-54	90	8	2	171
55-64	82	17	1	137
65 lat i więcej	66	31	3	152
Miejsce zamieszkania				
Wies	81	17	2	336
Miasto do 20 tys.	88	12	1	124
20-100 tys.	90	9	1	191
101-500 tys.	88	11	2	173
501 tys.i więcej mieszk.	91	6	3	102
Wykształcenie				
Podstawowe	73	24	3	272
Zasadnicze zawodowe	86	12	2	236
Średnie	94	5	1	321
Wyższe	98	2	0	96
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	98	2	0	54
Prac.umysł.niż.szczebla	97	2	1	75
Pracownicy fiz.- umysł.	94	6	0	73
Robotnicy wykwalifikowani	90	8	2	90
Robotnicy niewykwalifik.	94	4	2	55
Rolnicy	87	13	0	42
Pracujący na własny rach.	100	0	0	28
Bierni zawodowo				
Renciści	81	16	3	75
Emeryci	73	26	2	203
Uczniowie i studenci	91	5	3	81
Bezrobotni	80	17	3	114
Gospodynie domowe i inni	89	11	0	36
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	97	2	1	126
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	95	4	1	70
sekt. pryw. poza rolnict.	93	6	1	183
prywatnym gosp. rolnym	84	14	2	46
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	82	16	2	86
301-500	86	13	0	131
501-900	83	16	2	212
901-1200	89	10	1	98
Powyżej 1200 zł	92	7	1	85
Ocena własnych war. mater.				
Złe	72	25	3	229
Średnie	88	11	1	391
Dobre	94	5	1	306
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	83	14	3	91
Raz w tygodniu	87	12	1	455
1-2 razy w miesiącu	89	9	2	173
Kilka razy w roku	85	13	2	202
W ogóle nie uczestniczy	72	25	3	88
Poglądy polityczne				
Lewica	89	9	2	148
Centrum	89	10	1	234
Prawica	91	8	1	269
Trudno powiedzieć	77	20	3	272

Tabela 3. Czy z okazji świąt zamierza Pan(i) obdarować prezentami **przyjaciół, znajomych, sąsiadów?**

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	13	85	2	1011
Płeć				
Mężczyźni	11	87	2	439
Kobiety	15	84	1	485
Wiek				
18-24 lat	36	59	5	141
25-34	15	85	0	168
35-44	8	90	1	156
45-54	8	89	3	171
55-64	8	91	1	138
65 lat i więcej	5	93	2	152
Miejsce zamieszkania				
Wies	8	89	2	337
Miasto do 20 tys.	9	91	0	124
20-100 tys.	11	87	2	191
101-500 tys.	16	84	0	171
501 tys.i więcej mieszk.	34	63	4	102
Wykształcenie				
Podstawowe	8	89	3	273
Zasadnicze zawodowe	6	93	2	236
Średnie	19	80	1	319
Wyższe	27	73	0	96
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	30	70	0	54
Prac.umysł.niż.szczebla	24	76	0	74
Pracownicy fiz.- umysł.	14	84	2	73
Robotnicy wykwalifikowani	8	89	3	90
Robotnicy niewykwalifik.	13	82	5	55
Rolnicy	6	94	0	42
Pracujący na własny rach.	15	85	0	28
Bierni zawodowo				
Renciści	5	92	3	76
Emeryci	6	94	0	203
Uczniowie i studenci	37	58	6	81
Bezrobotni	7	91	2	114
Gospodynie domowe i inni	8	92	0	36
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	18	81	0	126
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	11	85	4	68
sekt. pryw. poza rolnict.	19	80	1	183
prywatnym gosp. rolnym	6	91	2	46
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	4	96	0	87
301-500	12	86	2	131
501-900	10	88	2	212
901-1200	16	84	0	98
Powyżej 1200 zł	26	74	0	85
Ocena własnych war. mater.				
Złe	6	92	2	229
Średnie	11	86	2	391
Dobre	21	78	1	304
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	8	85	7	92
Raz w tygodniu	11	88	1	456
1-2 razy w miesiącu	11	86	3	173
Kilka razy w roku	16	83	1	200
W ogóle nie uczestniczy	22	77	2	88
Poglądy polityczne				
Lewica	15	85	0	148
Centrum	15	82	2	235
Prawica	14	85	2	269
Trudno powiedzieć	10	88	2	270

Tabela 4. Czy z okazji świąt zamierza Pan(i) obdarować prezentami kolegów lub koleżanki w pracy lub szkole, uczelni?

ODPOWIEDZI OSÓB UCZĄCYCH SIĘ I PRACUJĄCYCH

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	11	86	2	542
Płeć				
Mężczyźni	9	88	3	273
Kobiety	16	83	2	226
Wiek				
18-24 lat	25	71	4	116
25-34	9	90	1	117
35-44	7	92	2	127
45-54	6	90	3	94
55-64	16	82	2	38
65 lat i więcej	0	100	0	7
Miejsce zamieszkania				
Wieś	13	82	4	171
Miasto do 20 tys.	6	94	0	66
20-100 tys.	12	86	2	93
101-500 tys.	11	87	2	104
501 tys.i więcej mieszk.	16	81	3	65
Wykształcenie				
Podstawowe	15	82	3	101
Zasadnicze zawodowe	6	91	3	123
Średnie	14	84	3	199
Wyższe	12	86	2	77
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	15	85	0	53
Prac.umysł.niż.szczebla	12	86	2	73
Pracownicy fiz.- umysł.	10	86	3	71
Robotnicy wykwalifikowani	4	91	5	90
Robotnicy niewykwalifik.	13	85	2	53
Rolnicy	3	97	0	39
Pracujący na własny rach.	9	87	4	28
Bierni zawodowo				
Renciści	0	100	0	1
Emeryci	0	100	0	8
Uczniowie i studenci	27	70	3	79
Bezrobotni	0	62	38	3
Gospodynie domowe i inni	0	100	0	3
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	13	86	2	126
spółce właścicieli prywatnych i państwa	5	91	4	68
sekt. pryw. poza rolnict. prywatnym gosp. rolnym	11	86	3	178
prywatnym gosp. rolnym	4	94	2	42
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	16	84	0	33
301-500	9	89	2	64
501-900	10	86	4	101
901-1200	13	87	0	53
Powyżej 1200 zł	19	81	0	57
Ocena własnych war. mater.				
Złe	3	93	4	73
Średnie	13	85	2	202
Dobre	14	84	2	224
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	11	86	3	34
Raz w tygodniu	13	85	2	242
1-2 razy w miesiącu	11	83	6	107
Kilka razy w roku	10	89	1	110
W ogóle nie uczestniczy	7	93	0	48
Poglądy polityczne				
Lewica	7	93	0	92
Centrum	16	81	3	144
Prawica	10	86	3	147
Trudno powiedzieć	13	84	3	116